

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 36. stav (1) Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH" broj 47/16), na sjednici održanoj 17. aprila 2019. godine, donijela je

O D L U K U

o proglašenju historijskog spomenika – Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine

Član 1.

(Predmet zaštite i prostorni obuhvat)

(1) **Historijski spomenik – Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac** proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

(2) Nacionalni spomenik čine: spomenik, spomen-kosturnica i pristupne staze.

(3) Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata dio k.č. 2710/1, k.o. Lukavac (novi premjer), što odgovara dijelovima k.č. 227/5, k.č. 237/1 i 258/4, k.o. Bistarac (stari premjer), zk izvadak broj 3902, općina Lukavac, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

(4) Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene ovom odlukom, a u skladu sa Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

(5) U skladu sa Pravilnikom o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18), dobro je svrstano u kategoriju "nacionalni spomenik od značaja za Bosnu i Hercegovinu".

Član 2.

(Nadležnost za osiguranje mjera zaštite)

(1) Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju, restauraciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

(2) Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Član 3.
(Mjere zaštite nacionalnog spomenika)

S ciljem trajne zaštite nacionalnog spomenika, na prostoru definiranom u članu 1. stav (3) ove odluke utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- a) dozvoljeni su istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, radovi na tekućem održavanju, uključujući i one koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo) i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna služba zaštite);
- b) prilikom radova na restauraciji spomenika neophodno je sačuvati njegov izvorni izgled;
- c) spomenik se može koristiti u obrazovne i kulturne svrhe, odnosno na način kojim će biti osigurano njegovo održivo upravljanje;
- d) izraditi i provesti projekat hortikulturnog uređenja parka;
- e) izvršiti detaljno snimanje spomenika;
- f) vlasnik ili drugi korisnik nacionalnog spomenika dužan je brinuti se o spomeniku pažnjom dobrog domaćina;
- g) izuzev informacione ploče iz člana 2. stav (2) ove odluke, na nacionalnom spomeniku nije dozvoljeno postavljanje drugih elemenata (druge informacione ploče, jarboli za zastave, reklamni panoi, klima-uređaji i slično) bez saglasnosti nadležne službe zaštite naslijeđa na sadržaj teksta, dizajn i poziciju.

Član 4.
(Stavljanje van snage provedbenih akata)

Stupanjem na snagu ove odluke, stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti u dijelu u kojem su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

Član 5.
(Suzdržavanje od poduzimanja radnji)

Svako, a posebno nadležna tijela Federacije, kantona, gradske i općinske službe, suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

Član 6.
(Dostavljanje odluke nadležnom sudu)

Ova odluka će se nakon objave u "Službenom glasniku BiH" dostaviti nadležnom općinskom sudu, radi upisa zabilježbe o proglašenju nacionalnim spomenikom u zemljišne knjige.

Član 7.
(Sastavni dio odluke)

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

Član 8.
(Konačnost odluke)

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

Član 9.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Predsjedavajući Komisije

Prof. dr. Amir Pašić

Broj: 08.1-2.3-42/19-8
17. aprila 2019. godine
Sarajevo

O b r a z l o ž e n j e

I – UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1. Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 9/02, 70/06 i 64/08), "nacionalni spomenik" je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, člana 36. stav (1) Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika i peticije/prijedloga za proglašenje Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a, općina Lukavac, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine od 4. 2. 2016. godine, koji je dostavilo Udruženje antifašista i boraca NOR-a općine Lukavac, Komisija je pristupila provođenju postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje predmetnog dobra nacionalnim spomenikom.

Izjava o značaju dobra

Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac predstavlja mjesto sjećanja na antifašističku borbu te odražava dokumentarnu vrijednost u smislu svjedočanstva na historijsku mijenu, a u smislu arhitektonskog rješenja na regionalni izraz. Spomenik, također, odražava izuzetnu historijsku vrijednost jer je svjedočanstvo o važnom događaju, te asocijativnu jer podsjećanja na ličnost i događaj. U smislu društvene vrijednosti moguće je identificirati simboličku vrijednost te vrijednost za zajednicu.

Spomenik podrazumijeva vertikalnu koju sugerira formu obeliska na koju je postavljena brončana skulptura djevojčice. Spomenik je postavljen u središte platoa koji formiraju četiri trapeza postavljeni jedan naspram drugog. Platou se pristupa pješačkim stazama. Uvidom u stanje dobra moguće je identificirati atribute autentičnosti kao što su oblik i dizajn, materijali i građa, korištenje i funkcija, sisteme upravljanja, lokacija te duh i osjećaj. Integritet spomenika je, također, u cijelosti očuvan.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U toku vođenja postupka izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući opis, arhitektonski snimak i fotografije
- uvid u sadašnje stanje dobra
- kopiju katastarskog plana
- zemljišno-knjižni izvadak
- historijsku, arhitektonsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištene dokumentacije u okviru ove odluke.

Prema odredbi člana V stav 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 34. Poslovnika o radu Komisije, prije donošenja konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, Komisija će pružiti mogućnost vlasniku predloženog nacionalnog spomenika, podnosiocu peticije, institucijama nadležnim za očuvanje naslijeđa, stručnim i naučnim institucijama, stručnjacima i naučnicima, kao i drugim zainteresiranim licima da iznesu svoje stavove. U skladu s tim, Komisija je poduzela sljedeće aktivnosti:

- Dopisom broj: 07.3-35.2-5/17-17, od 12. 04. 2017. godine, Komisija je zatražila dostavljanje dokumentacije u vezi sa proglašenjem **Centralne spomen-kosturnice poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac** od: Općine Lukavac (Tijelo uprave nadležno za poslove katastra i Tijelo uprave nadležno za urbanizam), Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa Tuzlanskog kantona, Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, Arhiv Bosne i Hercegovine.

- Komunikacija elektronskom poštom kojom su od Arhiva Tuzlanskog kantona zatražene informacije o arhitektonskom projektu predmetnog dobra.

Nakon toga, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, broj: 07-40-4-1941-1/17, od 21. 04. 2017. godine, kojim je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika obavještena da je predmetno dobro bilo evidentirano, ali nije bilo upisano u Registar spomenika Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine.
- Dopis Općine Lukavac, Služba za geodetske i imovinsko-pravne odnose, broj: 09/5-30-7-3-241/17 od 15. 05. 2017. godine, kojim se dostavlja Kopija katastarskog plana, broj: 09/5-30-7-1097/2017-2, Izvod iz posjedovnog lista broj:09/5-30-7-1098/2017-1, Zemljišno-knjižni izvadak (egrint.ba) i Fotografije spomen-kosturnice.
- Dopis Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa Tuzlanskog kantona, broj: 02/19-11/19 od 28. 01. 2019., kojim su dostavljene informacije o predmetnom dobru.
- E-mail Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa Tuzlanskog kantona od 08. 01. 2019. godine u čijem je privitku dostavljen tekst Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a u Lukavcu kao kulturno-historijsko naslijeđe, koji je sačinio Senad Begović, historičar, kustos.

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Nacionalni spomenik nalazi se u centru Lukavca. Spomeniku se pristupa iz Ulice Macan Marije i Radničke ulice.

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata površine parcela k.č. 2710/1 dio k.o. Lukavac (novi premjer), što odgovara parcelama k.č. 227/5 dio, k.č. 237/1 dio i 258/4 dio k.o. Bistarac (stari premjer), zk. izvadak broj 3902, Lukavac, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Historijski podaci

Dešavanja na području Lukavca u periodu II svjetskog rata iscrpno su prikazane u knjizi *Lukavac u radničkom pokretu, NOR-u i Revoluciji*¹ iz 1989. godine. U knjizi su date okolnosti vezane za okupaciju Lukavca od njemačkih vojnih formacija 15. aprila 1941. godine, te podaci o učešću Lukavčana u NOB-u koje se može pratiti od 25. maja 1941. godine.²

“Partijska organizacija u Lukavcu bila je povezana sa Mjesnim komitetom KPJ Tuzla i od njega je primala direktive za svoj rad. Organizaciju SKOJ-a činili su omladinci iz različitih socijalnih sredina, a među njima bilo je ponajviše onih koji su pripadali školskoj i radničkoj omladini.”³

Brigade tuzlanskoga kraja vodile su borbe na području Ozrena, Majevice i Istočne Bosne.

Historijske okolnosti izgradnje samog spomenika, te problem njegove oskudne obrade u literaturi i slabe dokumentiranosti iznesene su u radu *Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a u Lukavcu kao kulturno-historijsko naslijeđe antifašizma*, Senada Begovića objavljenog u Zborniku radova Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđa općine Lukavac u izdanju Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa TK iz 2016. godine.⁴

Spomenik je za javnost otvoren 13. septembra 1962. godine (Dan oslobođenja Lukavca). Od dokumentacije iz vremena gradnje spomenika sačuvano je samo *Rješenje za dodjeljivanje zemljišta za izgradnju Spomen-kosturnice u Gradskom parku u Lukavcu*, dok projekat spomenika nije sačuvan.

Osim spomen-kosturnice do 1970. godine na prostoru Lukavca je evidentirano još šesnaest spomen-obilježja narodnim herojima i narodnooslobodilačkoj borbi. Prema evidenciji iznesenoj u radu Senada Begića na području općine Lukavac postoji više od četrdeset spomen-obilježja narodnooslobodilačkog rata koji se tipološki mogu svrstati u spomen-ploče, biste, česme, obeliske, skulptorska rješenja, grobnice i groblja.

Namjena spomenika bila je stvoriti svjedočanstvo o narodnooslobodilačkoj borbi iz II svjetskog rata, narodne heroje i brojne žrtve s područja Lukavca. Sama simbolika spomenika nije u cijelosti razjašnjena – među stanovnicima Lukavca skulptura na vrhu obeliska prepoznata je kao djevojčica Marija Macan koja je poginula pri ulasku trupa njemačke vojske u Lukavac (3. 10. 1944. godine), dok drugi skulpturu prepoznaju kao simbol slobode utjelovljen tradicionalno u figuri žene.

Spomenik je izveden prema oblikovnom rješenju tuzlanskoga kipara Dragiše Trifkovića (Tuzla, 1912–2000.).⁵

¹ Jeremija Perić, Pašić Dževad, *Lukavac u radničkom pokretu NOR-u i revoluciji*. Lukavac: Općinski odbor SUBNOR-a, 1989.

² Ibid., str. 78.

³ Ibid.

⁴ Zbornik je pregled historijskih izvora i literature u kojima se obrađuje prostor današnje Općine Lukavac od prahistorije pa do vremena izdavanja i kao takav predstavlja jedini sveobuhvatni pregled historiografskih koji svjedoče razvoj ovog područja. U zborniku je na više mjesta naveden problem nedostatka izvora i literature. Usp. Zborniku radova, Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe općine Lukavac, Izdavač: Javna biblioteka Lukavac i Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, 2015.

⁵ Likovni umjetnik i skulptor poznat kao autor hronike grada Tuzle “Tuzlanski vremeplov”. Autor je brojnih reljefa, bisti, skulptura na području Tuzle i njezine okoline. Neki od najznačajnijih spomenika izvedenih prema njegovom oblikovnom rješenju su Spomenik žrtvama fašističkog terora na Slanoj Banji u Tuzli, Spomenik palim borcima u Bukinju, Spomen-obilježje u Srebreniku itd. Usp. Senad Begović, *Spomen-*

2. Opis dobra

Dominantni element spomenika je vertikala koja sugerira formu obeliska. Oblici poput obeliska prepoznaju se kao “*tektonski znakovi*”.⁶

Forma obeliska u smislu “vertikale koja označava” prisutna je u svim stilskim epohama prepoznatim u historiji umjetnosti na način da je stilizirana, odnosno izvedena u skladu sa kanonima stila u okviru kojeg se pojavljuje. Lukavički spomenik u oblikovnom smislu u cijelosti oponaša spomeničko rješenje Augusta Augustinčića “Sloboda” koji je posvećen Batanskoj bici iz 1947. godine.

Spomen-kosturnica je okružena parkom, a pristupa joj se stazama iz pravca okolnih ulica. Ovakvo okruženje doprinosi estetskoj vrijednosti spomenika te ga je potrebno sagledavati u odnosu sa parkom. Spomenik podrazumijeva izdignuti plato u čije se središte pristupa stazama sa blagim nagibom. Plato formiraju četiri trapeza postavljeni jedan naspram drugog. Između trapeza su pristupne staze (širina oko 240 cm) koje vode do vertikalnog elementa spomenika postavljenog na stepenasto postolje (424 cm x 424 cm, visina stepenika oko 38 cm) izvedenog od betona i obloženog bijelim mermerom. Staze su popođene kaldrmom, dok su trapezi ozidani kamenom nepravilne forme na način da vizuelno sugerira mrežu. U centru trapeza su postavljene po četiri pravougaone, vertikalno postavljene spomen-ploče sa imenima stradalnika uklesanim u latiničnom kapitalu.

Vertikalna struktura u centru u svojoj osnovi predstavlja stilizirani romb sličan šarama sa bosanskih ćilima. Vertikala koja se diže iz ovog romba završava kvadratnim presjekom. Ukupne dimenzije osnove vertikale su 162 cm x 162 cm, dok joj je ukupna visina oko 986 cm.

Na vrh vertikale postavljena je skulptura djevojke izvedena u bronci. U pogledu stila skulptura odražava karakter socijalističkog realizma sa nešto ekspresivnijom završnom obradom (blago apstrahirana odjeća). Djevojka je prikazana u haljini koju nosi vjetar. Ruke su joj spuštene, dok je kosa podignuta. Facijalna ekspresija djevojčina lica je dostojantvena i pobjedonosna. Visina skulpture je oko 160 cm.

Spomenik je izveden kombinacijom kamena (tucanik i mermer) i betona.

Osim uklesanih imena ispred spomenika posmatrano iz pravca Radničke ulice postavljena je ploča sa uklesanim natpisom:

”SPOMEN KOSTURNICA
BORCIMA PARTIZANIMA
ANTIFAŠISTIMA NOR-a 1941 – 1945
I ŽRTVAMA FAŠIZMA SA
PODRUČJA OPĆINE LUKAVAC
OBNOVLJEN 25.11.2011.
ANTIFAŠISTI OPĆINE LUKAVAC”

3. Dosadašnja zakonska zaštita

kosturnica poginulim učesnicima NOR-a u Lukavcu kao kulturno-historijsko naslijeđe antifašizma, u: Zbornik radova, Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe općine Lukavac, Lukavac: Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, 2015, str. 464.

⁶ Werner Muller, Gunther Vogel, *Atlas arhitekture 1*. Zagreb: Institut građevinarstva Hrvatske, 1999, str. 105.

- Prema evidenciji Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta predmetno dobro bilo je evidentirano pod nazivom Grobnica i kosturnica palih boraca NOVJ-e i ŽFT-a Lukavac, memorijalni spomenik NOB-a. Predmetno dobro nije bilo upisano u Registar spomenika Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine.
- Prema evidenciji Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa Tuzlanskog kantona predmetno dobro je evidentirano u Registru "Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe općine Lukavac" pod rednim brojem 25. "Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a – centralno spomen-obilježje", kao spomeničko naslijeđe I kategorije.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Prema informacijama koje je dostavio Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog naslijeđa Tuzlanskog kantona na spomen-obilježju su vršeni radovi tekućeg održavanja. Izvršena je zamjena mermernih ploča na postamentu "glavnog spomenika".

5. Sadašnje stanje dobra

Spomenik je u dobrom konstruktivnom stanju.

6. Specifični rizici

Nema specifičnih rizika.

III – ZAKLJUČAK

U skladu sa svim naprijed navedenim, Komisija je donijela odluku o proglašenju historijskog spomenika – Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Nakon izvršene valorizacije u skladu sa Pravilnikom o kriterijima vrednovanja dobara i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18), nacionalni spomenik je svrstan u kategoriju "nacionalni spomenici od značaja za Bosnu i Hercegovinu".

Nacionalni spomenici od velikog značaja za Bosnu i Hercegovinu su dobra koja:

- posjeduju izražene vrijednost/i (društvenu, historijsku, dokumentarnu ili umjetničku i estetsku);
- posjeduju određen stepen autentičnosti (minimalno jedan atribut autentičnosti) i integriteta (minimalno jedan atribut integriteta).

Terenskim istraživanjem, uvidom u literaturu, te sprovedbom sociološko-antropoloških metodologija (upitnik i intervju) utvrđeno je da **Historijski spomenik – Centralna spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a sa područja općine Lukavac** odražava vrijednosti:

- Suštinska svojstva dobra:

Uvidom u stanje dobra moguće je identificirati attribute autentičnosti kao što su oblik i dizajn, materijali i građa, korištenje i funkcija, sisteme upravljanja, lokacija te duh i osjećaj. Integritet spomenika te kontekst su također u cijelosti očuvani.

- Kriteriji vrednovanja funkcije:

Kulturno dobro predstavlja mjesto sjećanja na antifašističku borbu te odražava dokumentarnu vrijednost u smislu svjedočanstva na historijsku mijenu, a u smislu arhitektonskog rješenja na regionalni izraz. Spomenik također odražava izrazitu

historijsku vrijednost jer je svjedočanstvo o važnom događaju, te asocijativnu jer podsjećanja na ličnost i događaj. U smislu društvene vrijednosti moguće je identificirati simboličku vrijednost te vrijednost za zajednicu.

- Kriteriji vrednovanja općih značajki dobra:

Spomenik je otvoren 1962. godine te ispunjava kriteriji vremena nastanka, naročito uzimajući u obzir da su brojna dobra ovog tipa nastala u kasnijim periodima proglašena nacionalnim spomenicima. Spomenik je izuzetno dobro očuvan. Ne postoji velika opasnost od promjena koje mogu umanjiti identificirane vrijednosti nacionalnog spomenika, naročito uzimajući u obzir simboličku vrijednost spomenika za lokalnu zajednicu.

Sastavni dio ove odluke su:

- Imovinsko-vlasnička dokumentacija
 - Podaci o identifikaciji, Služba za geodetske i imovinsko pravne poslove,
 - Kopija katastarskog plana R=1:1000, Katastarska općina Lukavac, br. Plana 23,
 - Posjedovni list broj 330.
 - Zemljišnoknjižni izvadak br. 3902, k.o. SP Bistrica.
- Dokumentacija o prethodnoj zaštiti dobra
 - Dopisom Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, broj: 07-40-4-1941-1/17, od 21. 04. 2017. godine, dostavljeni su podaci o evidenciji i prethodnoj zaštiti Nacionalnog spomenika.
 - Dopisom Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, broj 02/19-11/19 od 28. 01. 2019., dostavljeni su podaci da je nacionalni spomenik evidentiran u Registru "Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđe općine Lukavac" pod rednim brojem 25. "Spomen-kosturnica poginulim učesnicima NOR-a – centralno spomen-obilježje", kao spomeničko naslijeđe I kategorije.
- Fotodokumentacija:
 - fotografije postojećeg stanja dobra snimljene 11. 04. 2019. godine, Aida Bičakčić, savjetnica za historiju umjetnosti.
- Tehnička dokumentacija:
 - Tehnički snimci postojećeg stanja dobra (pogled i osnova spomenika); Mirzah Fočo, dipl.ing.arh.
 - Zona zaštite.

Korištena sredstva i literatura

U toku vođenja postupka proglašenja dobra nacionalnim spomenikom BiH, korištena je sljedeća literatura:

1962. Služba za zaštitu, "Zaštićeni spomenici Narodno-oslobodilačkog rata," *Naše starine: Godišnjak zavoda za zaštitu spomenika kulture N. R. Bosne i Hercegovine*, VIII (1962): 244–245.

1989. Jeremija Perić, Pašić Dževad, *Lukavac u radničkom pokretu NOR-u i revoluciji*.

Lukavac: Općinski odbor SUBNOR-a, 1989.

2015. Zbornik radova, Kulturno-historijsko i prirodno naslijeđa općine Lukavac, Izdavač: Javna biblioteka Lukavac i Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, 2015.

1999. Muller, Werner, Vogel, Gunther. *Atlas arhitekture 1*. Zagreb: Institut građevinarstva Hrvatske, 1999.

<https://opcina.lukavac.ba/istorijat/>